

Kuntien johtamisjärjestelmät muutoksessa

Jarkko Majava

Johtamisjärjestelmien uudistamisen trendejä

Toimintatapojen ja -rakenteiden uudistamisilla on pyritty vaikuttavaan johtamiseen

- ✓ Toimielin- ja toimialarakenteet ovat tiivistyneet
- ✓ Valtuustojen koot pysyvät suhteellisen samoina
- ✓ Konsernijohtamista ja omistajaohjausta on vahvistettu
- ✓ Luottamushenkilöiden vuorovaikutus- ja vaikuttamismahdollisuuksia on parannettu
- ✓ Kaksoisjohtamisen toimintatapoihin sekä valta- ja vastuukysymyksiin kiinnitetään enemmän huomiota
- ✓ Strateginen johtaminen ja strategian poikkihallinnollinen toimeenpano ovat parantuneet

Johtamisjärjestelmien uudistamisen trendejä

Kiinnostus uusiin johtamismalleihin on suurta, mutta ne ovat yleistyneet hitaasti

- **Pormestarimalli** (Helsinki, Tampere, Tuusula, Pirkkala, Puolanka, Kärkölä, Turku*)
- **Koko- ja osa-aikaiset luottamushenkilöt** (22 kuntaa)
- **Valiokuntamalli** (17 kuntaa)

Valiokuntamalli

Vahvuudet

- Vaaleilla valitut ovat keskeisessä asemassa olevia poliittisia johtajia
- Valtuustotyöskentely ja linjakkuus paranevat
- Tukee strategista poliittista johtamista koko kunnan tasolla
- Valtuustoon ja toimielinten yhteys selkeä
- Yhden toimialan sijaan valiokunnat tarkastelevat kokonaisuuksia
- Toimialojen hallinnollisten rajojen vähentyminen mahdollistaa monipuolisemman valmistelun
- Valiokuntien jäsenet pääsevät vaikuttamaan asioihin varhaisessa vaiheessa
- Vapauttaa luottamushenkilöiden työpanosta strategiseen ja tulevaisuuden asioiden mietintään
- Valiokuntien valmistelun ohjaus tukee kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen työtä

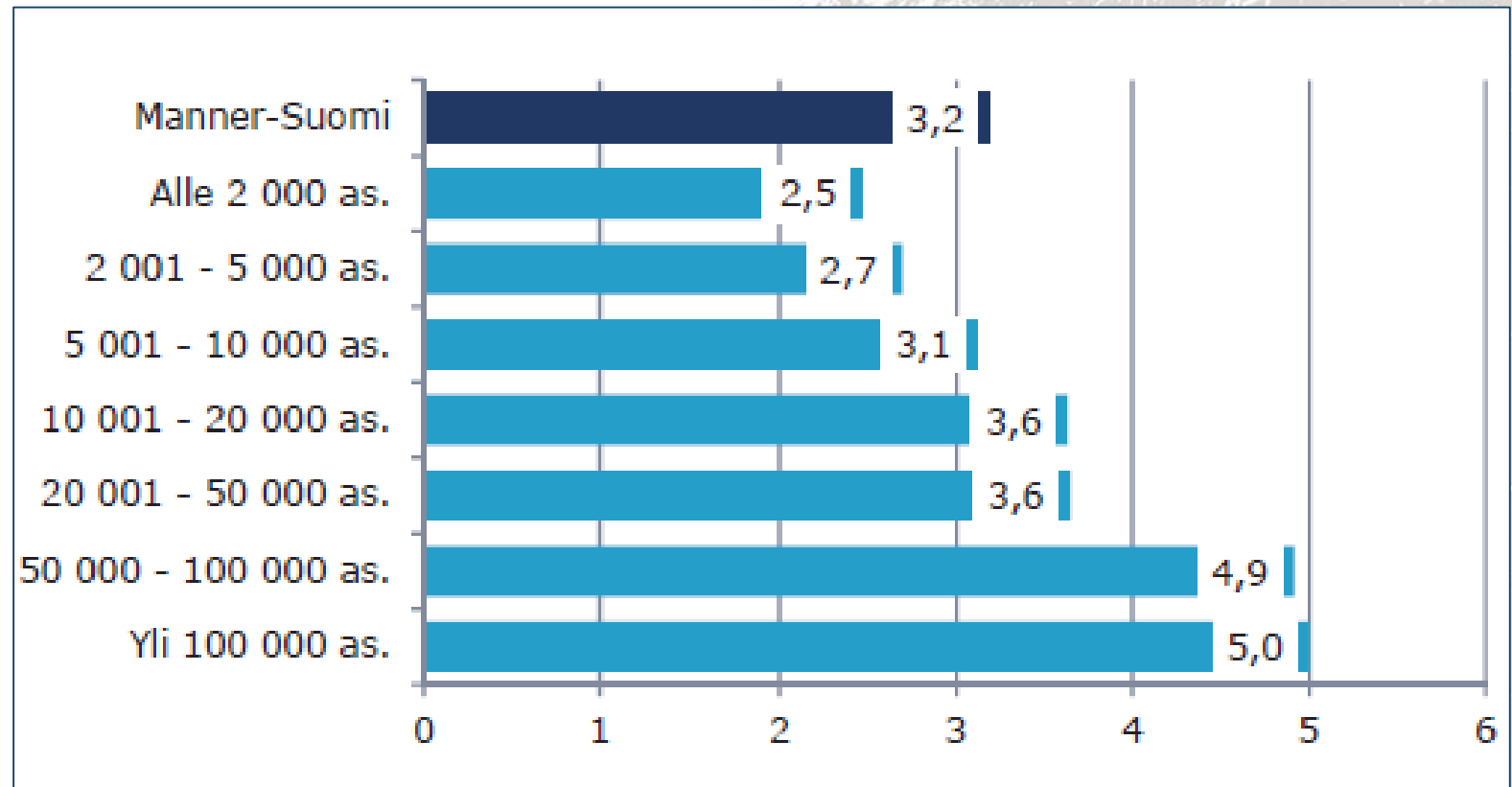
Haasteet

- Nostaa luottamushenkilöosaamisen ja poliittisen johtamisosaamisen vaateita
- Vaatii enemmän työpanosta ja aikaa luottamushenkilöiltä
- Vähentää luottamushenkilöiden määrää
- Voi jossain määrin kaventaa uusien poliittisten toimijoiden pääsemistä mukaan kunnalliseen luottamushenkilötyöhön
- Tässä ja nyt asioista tulevaisuuteen: päättämisestä miettimiseen!

Perinteinen lautakuntamalli on selkeästi yleisin toimintamalli Suomen kunnissa

Lautakuntien määrä Manner-Suomen kunnissa vuonna 2017:

Lautakuntia on
25 %
vähemmän kuin
edellisellä
valtuustokaudella

Pormestarimallin mahdollisuudet ja uhat

Mahdollisuudet mm

1. Poliittiset kasvot kuntalaisille
2. Läpinäkyvyys ja vaalituloksen heijastuminen johtoon
3. Poliittisen ohjauksen selkeytyminen, viranhaltijavalmistelun ja poliittisen päätöksenteon eriyttäminen
4. Poliittisen vastuun ”keskittyminen”
5. Poliittinen tahtotila jo valmistelussa
6. Toimeenpanon vahvistuminen

Haasteita ja kysymyksiä mm.

1. Keskittää (poliittista) valtaa harvoille luottamushenkilöille
2. Hallitus-oppositio asetelman vahvistuminen
3. Apulaispormestarien roolin selkeys suhteessa viranhaltijaorganisaatioon ja pormestariin
4. Pitkäjänteisyyden haaste
5. Asiantuntijakuntajohtaja ja vaikutukset (edelleen kansliapäällikkö tarvitaan)